

Справа «Еліа СРЛ проти Італії» (Elia SRL v. Italy)

У рішенні, ухваленому 2 серпня 2001 року у справі «*Еліа СРЛ проти Італії*», Суд постановив, що:

- мало місце порушення ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Суд відклав вирішення питання про справедливу компенсацію заподіяної заявнику шкоди на майбутнє.

Обставини справи

Заявник, Еліа СРЛ, є італійською приватною фірмою з юридичною адресою у Римі. Еліа СРЛ є власником 65 000 кв. м землі у м. Помезія.

Відповідно до генерального плану розвитку міста Помезія, який було прийнято органами місцевого самоврядування у 1967 році та затверджено регіональною владою провінції Лаціо у 1974 році, земля, що належала заявнику, підлягала вилученню для створення 452 громадського парку. Тому заявнику було заборонено здійснювати будь-яке будівництво на цій землі. Строк такої заборони минув у 1979 році. З цього моменту і до прийняття спеціального рішення органами місцевого самоврядування м. Помезія статус земельної ділянки заявника визначався Законом № 10 1977 року, який містив обмеження щодо проведення будівництва на відповідній категорії земель.

У 1995 році органи місцевого самоврядування м. Помезії прийняли новий, більш детальний генеральний план розвитку міста й, у зв'язку з цим, наклали нову заборону на будь-яке будівництво на землі заявника. Цей план був затверджений органами державної влади у 1999 році.

Зміст рішення Суду

Суд зауважив, що заборона будівництва була накладена відповідно до генерального плану розвитку міста з огляду на майбутню експропріацію землі заявника. Після спливу строку такої заборони вступила в дію заборона будівництва, передбачена нормами Закону № 10 1977 року. Нарешті, остання заборона знову ж таки була накладена у зв'язку з прийняттям нового більш детального генерального плану розвитку міста з огляду на майбутню експропріацію землі заявника.

Суд вважав, що охарактеризована ситуація становила втручання у право заявника на мирне володіння своїм майном і тому підпадала під дію положення першого речення ч. 1 ст. 1 Першого протоколу. У зв'язку з цим, перед Судом постало завдання вирішити питання про присутність (відсутність) справедливого балансу між вимогами забезпечення публічного інтересу та правом заявника на мирне володіння своїм майном.

Суд акцентував увагу на тому, що протягом тривалого періоду часу заявник перебував у цілковитій невизначеності щодо майбутньої долі свого майна. Ця невизначеність існувала і протягом 1979-1995 років, незважаючи на вимоги заявника про надання конкретної інформації щодо майбутньої долі його майна та на звернення заявника до адміністративних судів.

Суд також наголосив на тому, що заборони на здійснення будівництва протягом зазначеного періоду позбавили заявника можливості повною мірою володіти і користуватися належним йому майном та породжували інші негативні наслідки – такі, наприклад, як істотне зменшення ймовірності продажу земельної ділянки.

Суд, нарешті, вказав на відсутність у національному законодавстві Італії положень, котрі б гарантували компенсацію заявнику завданих йому збитків.

Зважаючи на обставини справи, зокрема, на невизначеність ситуації, у якій опинився заявник, та на відсутність ефективного засобу правового захисту від такої невизначеності, а також від втручання у мирне володіння заявником своєю власністю, поєднане із відсутністю будь-якої компенсації можливих збитків, Суд дійшов висновку про порушення ст. 1 Першого протоколу, котре полягало у відсутності справедливого балансу між вимогами щодо забезпечення публічного інтересу та правом заявника на мирне володіння майном.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.